

DAN ANDERSSON SÄLLSKAPETS TIDSKRIFT NUMMER 35 VÅREN 2018

PÅ FÄRDVÄGARNÄ

STRID OCH VÅR

Det finns ej ord för sången
om dem som levat glömda,
men tysta gjort sin gärning,
för smickrets visor gömda
i härens djupa led,
för dem som tåligt burit
det ingen ville bära,
för dem vars namn ha saknats
där hjältar skördat ära
och stormän glömt sin ed.

DAN ANDERSSON
SÄLLSKAPET

Bildat den 4 augusti 1862

KÄRA DAN ANDERSSON-VÄN

*Ja, visst gör det ont när knoppar brister, skrev Karin Boye i diktsamlingen *För trädets skull*, som utkom 1935. Detta år och denna vår hade en tung start. Den mäktiga vintern höll emot i det längsta. Ovärderliga Dan Andersson-medarbetare gick bort. Och första majfirandet förmörkades av att nazister marscherade på Ludvikas gator, i Dan Andersson-land. Det senare fick mig att tänka på denna dikt.*

Först kom de...

*I Tyskland hämtade de först kommunisterna,
och jag protesterade inte, för jag var inte
kommunist;
Sedan hämtade de de fackanslutna,
och jag protesterade inte, för jag var inte
fackansluten;
Sedan hämtade de judarna,
och jag protesterade inte, för jag var inte jude;
Sedan hämtade de mig,
och då fanns ingen kvar som protesterade.*

Först kom de ... är en dikt tillskriven Martin Niemöller (1892-1984), pastor i Tysklands evangeliska kyrka och överlevare från koncentrationslägren Sachsenhausen och Dauchau.

Men de goda krafterna slöt upp och gick samman i en mäktig kärleksmanifestation i Ludvika 1 maj 2018. Tillsammans med Ludvikaborna och tillresta skapade vi en folkfest runt om på stadens gator och torg, trots kylan och duggregnet. Evelyn Schriber skrev därefter, i en ledare i DN 3 maj:

Motdemonstrationernas förenande, hoppfulla krafter är viktiga för dem som är kvar i Ludvika och Boden även den 2 maj, när hatet ska mötas och bekämpas inte bara på gatan utan i skolkorridoren, på fotbollsplanen och i lunchrummet.

2018 kommer att bli ett innehållsrikt år. Dan Andersson-veckan 30-årsjubilerar med många spännande program i kulturens alla former runt om i Dan Andersson-land. Dan Andersson Sällskapet arrangerar en mängd olika program under veckan. Sällskapet Afton bjuder exempelvis på en helkväll med Dan Andersson-pristagarna från i fjol. Vi håller i Öppna scener i såväl poesi som musik.

Poesi blir det även med Ismael Ataria på Dan Andersson Museum och där blir det även Skrivarverkstad. Musik och poesi blir det vid Bräntjärns-torpet. Dan Andersson Sällskapets Årsmöte går av stapeln lördag 4 augusti, traditionsenligt på gården Tattarfallet i byn Skattlösberg. Och så avslutas Dan Andersson-veckan naturligtvis med Luossafesten. Vi ses!

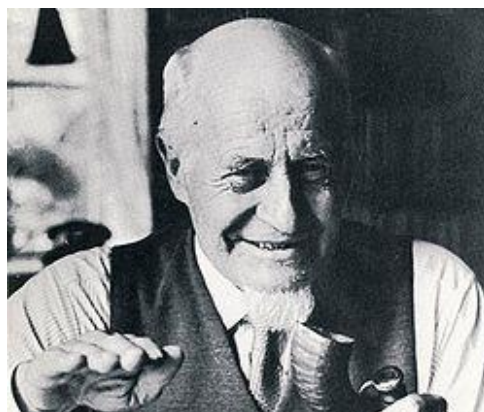
Glöm aldrig. Störst av allt är Kärleken.

Ylva Sellin Isaksson

Ordförande, Dan Andersson Sällskapet

INNEHÅLL NR 35 2018

2. **Kära Dan Andersson-vän**
av Ylva Sellin Isaksson
Forska om Otto Blixt
av Elisabet Hemström
3. **Dan Andersson Sällskapet på Litterär matiné i Stockholm**
av Lars G Lindström
4. **Dan Andersson 130 år**
av Ola Garli, Georg Hahne mfl
6. **Rapport från Dan Andersson Museum**
7. **Dan Andersson-veckans program 2018**
10. **Hämnaren**
av Dan Andersson
11. **Om Hämnaren**
av Ylva Sellin Isaksson
Saknade
Den sista sången
av Dan Andersson
12. **Kallelse till Årsmöte 2018**
Medlemsavgiften 2018/2019
Baksidesinformation

FORSKA OM OTTO BLIXT

Elisabet Hemström, bibliotekarie på Falu stadsbibliotek och ansvarig för den stora Dalasamlingen, hälsar:

Nu har vi fått Otto Blixts samling från hans dotterdotter Eva Borg i Ludvika. 18 arkivkartonger om ortnamn, dialekt, ordstäv, gåtor, folkmedicin, visor och allt möjligt, och förstås en del om Dan Andersson samt flera fina klippböcker som bla innehåller mycket om Dan Andersson Sällskapet verksamhet tom 1969.

DAN ANDERSSON SÄLLSKAPET PÅ LITTERÄR MATINÉ I STOCKHOLM

DELS (paraplyorganisationen De litterära sällskapen i Sverige) bjöd in till fyra litterära matinéer på ABF i Stockholm under mars månad. Söndagen den 18 mars var det Dan Andersson Sällskapet som svarade för underhållning och information.

Lars-Erik Holm, matinéansvarig på DELS.

Dan Andersson Sällskapet representerades av gruppen Vandringsmän med Billey Shamrock, Gun-

nar Ekman och Puch Magnus Olsson, samtliga också medlemmar i Dan Andersson Sällskapets styrelse.

Puch Magnus Olsson berättar om Sällskapet.

Efter en inledande presentation av Dan Andersson Sällskapet, finnmarken i Dalarna, Grangärde och Dan Anderssons minnesstuga Luossastugan i byn Skattlösberg, framförde gruppen under en och en halv timme några av de kända Dan Andersson-tolkningarna i sin egen version som *Hemlängtan*, *Brooklandsvägen*, *Till min syster*, *Sizzi*, *Jag väntar vid min mila*, *Tiggarn från Luossa* och som ett extranummer *Jungman Jansson*.

Publiken (ett 70-tal) fick även lyssna till Gunnar Ekmans *Katrinebergsvisa* (från en annan finnmark i Hälsingland) och hans finstämda tonsättning till Dan Anderssons ungdomsdikt *Stora stolta kärlek*.

Det vart sammanfattningsvis en mycket uppskattad konsert, där många i publiken kunde texterna och sjöng med.

Lars G. Lindström
Text och bild

Billey Shamrock, Gunnar Ekman och Puch Magnus Olsson.

KORT INFO FRÅN DELS

DELS arrangerar varje vår och höst litterära matinéer på ABF-huset i Stockholm. Under mars månad 2018 var det program med sällskapen kring Birger Sjöberg, Emil Hagström, Dan Andersson och Carl Jonas Love Almqvist.

25 mars hade DELS årsmöte. Då valdes några nya styrelsemedlemmar in, bla Georg Hahne som representant för Dan Andersson Sällskapet.

5 juni utkommer DELS tidning *Par-nass* ut med sitt andra nummer för i år. Temat är naturskildringar.

27-30 september är det dags för årets Bokmässan i Göteborg. DELS ordnar då gemensamt scenprogram för de litterära sällskapen. Dan Andersson Sällskapets styrelse arbetar i nuläget på att vi på något sätt kommer att delta i detta.

DAN ANDERSSON 130 ÅR

DAN ANDERSSONS FÖDELSE-DAG UPPMÄRKSAMMADES RUNT OM I NORDEN FREDAGEN DEN 6 APRIL 2018

I Ludvika arrangerades ett stort tredagarsarrangemang i Ludvika Folkets Hus som såväl uppmärksammade födelsedagen som Dan Andersson-veckans 30-årsjubileum 2018.

Det var såväl olika musik- och berättarprogram som utställningar. Dan Andersson Sällskapet medverkade med bla informationsbord.

Saxdalens Manskör inledde födelsedagsfirandet med att på fredagen med att framföra en jubileumsföreställning av sångspelet *Helgdagskväll i timmerkojan*. Det var den 160:e föreställningen som framfördes 31 år efter premiären 1988.

I Ludvika Konsthall var det vernissage på fotoutställningar av Reidar Falk och Emma Broberg samt bildspel av Jan-Olov Schröder på temat Dan Andersson-veckan 30 år.

På lördagen fortsatte programmet med musikprogram med såväl vis- och låtgruppen Saxdalingarna som Roger Broberg och Åke Lundeberg.

Det stora tredagarsarrangemanget i Ludvika Folkets Hus avslutades på söndagen med klassisk gitarrmusik framförd av Roger Broberg, som även var huvudansvarig för hela arrangemanget.

I Norge uppmärksammades Dan Anderssons födelsedag bla på café Kystpikene i Brekstad utanför Trondheim. Svein Lilleengen, Ola Garli och Gunder Johansen framförde Dan Andersson-program med dikt och musik. Därefter var det Öppen Scen.

Gjennom 130-årsmarkeringen blir vi igjen minnet om hvor mye Dan Andersson har betydd for oss personlig og for mange av de norske artistene og dikterne som fikk sitt gjennombrudd fra omkring 1950 og langt inn på 1970-tallet. Ja, enda den dag idag lar moderne musikere og artister seg inspirere av Dan Andersson.

Ola Garli

DAN ANDERSSON 130 ÅR

FOLKETS HUS 6-8 APRIL | LUDVIKA | FRI ENTRÉ

FREDAG 6 APRIL

KL. 14.00 FESTSALEN
SAXDALEN MANSKÖR
– HELGDAGSKVÄLL VID TIMMERKOJAN
Pensionärföreställning
31 år sedan premiären 1988.
160:e föreställningen.

KL. 14.00-17.00 KONSTHALLEN / FOAJÉN
DAN ANDERSSONVECKAN 30 ÅR
Fotoutställning: Reidar Falk, Emma Broberg
Bildspel: Jan-Olov Schröder
16.00 SAXDALEN MANSKÖR

LÖRDAG 7 APRIL

KL. 13.00-16.00 KONSTHALLEN / FOAJÉN
14.00 Vis- & låtgruppen SAXDALINGARNA
15.00 DAN ANDERSSONPROGRAM
med Åke Lundeberg och Roger Broberg

SÖNDAG 8 APRIL

KL. 13.00-16.00 KONSTHALLEN / FOAJÉN
14.00 ROGER BROBERG, klassisk gitarr

Arrangören: Ludvika kommun, Studieförbundet Vuxenskolan och Saxdalens Manskör.

LUDVIKA KOMMUN

Studieförbundet Vuxenskolan

DAN ANDERSSON 130 ÅR 1888-2018

KYSTPIKENE
6. APRIL
2018 KL. 18

SVEIN LILLEENGEN
OG OLA GARLI
FEIRER DAN
ANDERSSON MED
SANG OG DIKT
ALLE VELKOMMEN

En födelsedagsfest arrangerades även i Bredäng, utanför Stockholm, av Dan Andersson Sällskapets stockholmsmedlemmar. På nästa uppslag kommer Georg Hahnes rapport med bilder därifrån.

Pär Sörman och Billey Shamrock i samklang på scenen, för första gången tillsammans. De ramade musikaliskt in Georg Hahnes berättelser om Dan Anderssons eskapader i Stockholm.

STOCKHOLM TOG DAN ANDERSSON TILL SITT HJÄRTA

Dan Andersson reste under sitt korta liv en hel del. Han var en sökare. Han längtade ständigt bort till någonting.

Han gjorde många visiter i Stockholm - de flesta kortvariga - och hans livsresa skulle sluta i den svenska huvudstaden.

Den 6 april mindes vi att Dan Andersson föddes för 130 år sedan med en berättelse om hans liv i Stockholm och en kavalkad med hans dikter som tonsatts. Plats: Jakobsbergs 1700-tals gård i Stockholms utkanter. Fullt. Festligt. Folkligt. Det blev en hejdundrande succé!

PRO-kören sjöng finstämt några av Dan Anderssons "örhängen".

Kvällen avrundades med Öppen Scen med lokala förmågor.

Men jag har rest på järnväg och besökt bland annat även Stockholm, vars alla serveringslokaler äro av den beskaftenhet att de fylla mig med en Bonifacius' heliga vrede inför omåttligheten. Det vill säga, jag vredgas över den omåttliga snålheten och de egendomliga prislistorna.

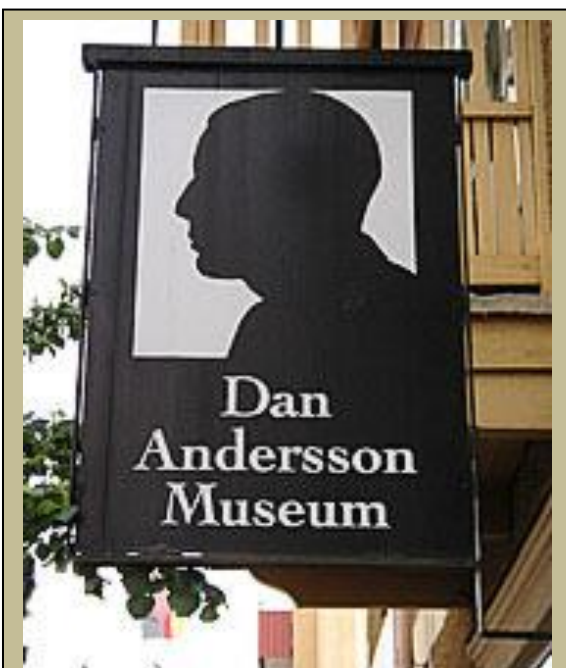
Dan Andersson i Ny Tid, september 1918

Serveringen på Jakobsbergs gård var både riktigt måttfull, välsmakande och billig! Allt i Dan Anderssons anda!

Georg Hahne
Text och bild

Även Radio Österåker (103,7 mhz) firade Dan Anderssons 130:e födelsedag i Fredagsmagasinet Live på eftermiddagen den 6 april, hälsade Christ-ian Lindberg på Dan Andersson Sällskapets Facebooksida.

Grattis Dan Andersson och tack för alla fina program runt om i Norden, säger vi på Dan Andersson Sällskapet.

RAPPORT FRÅN DAN ANDERSSON MUSEUM

Välkommen till museet, butiken och kontoret på Engelbrektsgatan 8 i Ludvika. Öppettider: tisdag, torsdag och lördag kl 12-15.

Vårens sista Kulturcafé på museet blir lördagen 26 maj. Kulturcaféerna har vi haft sista lördagen i månaden (under vinterhalvåret) under 2 år nu. De är Öppna Scener för musik, poesi och textläsning där alla är välkomna att framträda. Kulturcaféerna på museet fortsätter våren ut, men sen kommer vi att utvärdera denna satsning. Kom gärna in med synpunkter på kulturcaféerna: danmuseet@gmail.com.

Dan Andersson Sällskapets Vårträff 2018 äger traditionsenligt rum under Kristi Himmelsfärdshelgen (10-12 maj). Detta år på Morhagens fäbodhotell i byn Sunnansjö utanför Ludvika. Den är fullbokad.

Kulturungdomar kommer vi att ha anställda i sommar, med stöd från Ludvika kommun, i samband med Dan Andersson-veckan.

Väl mött på Dan Andersson Museum!

30års jubileum 1988-2018

DAN ANDERSSON VECKAN

28 JULI-5 AUGUSTI 2018
Kulturdagar i Ludvikabygden

VISFESTIVAL
Ludvika 28 juli

STIKO PER LARSSON
Ludvika 28 juli

CAJSASTINA ÅKERSTRÖM & JACK VREESWIJK
Cassels 4 augusti

LUOSSAFESTEN
Malin Foxdal 5 augusti

Kolla in hela programmet:
dananderssonveckan.com
f /dananderssonveckan

LUDVIKA KOMMUN

DAN ANDERSSON-VECKAN

28 JULI - 5 AUGUSTI 2018

www.dananderssonveckan.se

LÖRDAG 28 JULI

SUNNANSJÖ HEMBYGDSGÅRD

INVIGNING AV DAN ANDERSSON-VECKAN

12.00 VISNING av hembygdsgården

13.00 INVIGNINGSTAL av **Anna Jörgensdotter**.

Utdelning av Paljakapriset. MUSIK med Pär Sörman. Janne Wallman spelar på Dan Anderssons svarta fiol med Anders Gustavsson på dragspel

LUDVIKA

HAMMARBACKEN, SÄDESMAGASINET

14.30-16.30 INSPIRATIONSWORKSHOP med Stiko Per Larsson: *Våga ta den långa vägen*

LUDVIKA

VÄSMAN STRAND, KAJKROGEN

17.00 – 00.00 VISFESTIVALEN KONTRABAND

Stiko Per Larsson, Abalone Dots, Lucas Stark, Ellinor Brolin, Mika Olavi, Frida Andersson, Visduon Henrik & Alexandra och Volodja.

Konferencier Ola Aurell

ABBORRBERG HANDELSBODEN

19.00 VÄGKRÖKSDANS

SÖNDAG 29 JULI

GRÄNGESBERG DISPONENTPARKEN

11.00–17.00 BARNENS DAG

SKATTLÖSBERG FINNGAMMELGÅRDEN

13.00 KONSTUTSTÄLLNING Vernissage Birgitta Pettersson

13.30 MUSIK med Tommy Nyholm

15.00 SÅNGSPEL *Helgdagskväll vid timmerkojan* med Saxdalens manskör

FREDRIKSBERG SÄFSNÄS KYRKA

18.00 MUSIK med Boel Nihlman och Per-Gunnar Bjorholt

BRUNNSVIK STORSTUGAN

21.00 NATTCAFÉ med Marketta Franssila och Björn Hedén

MÅNDAG 30 JULI

GRANGÄRDE SOCKENSTUGAN

11.00 och 16.00 KYRKBYVANDRING

GONÄS FOLKETS HUS

13.00-14.30 MUSIK med Mats Höjer och Sölve Olofsson

14.30-15.00 PROMENAD till Wikströmsgården

GONÄS WIKSTRÖMSGÅRDEN

15.00-17.00 MUSIK PÅ GÅRDSTUNET med Jenny och Linnéa Lerström samt Jimmy Ginsby

BJÖRNHYTTAN VÄRDHUSET KAGGEN

17.00 FINNMARKENS MOTSVARIGHET TILL WALLMANS SALONGER med Vandringsmän

IVIKEN GALLERI CREATIO

18.00 - 20.00 SAMTALSKVÄLL med keramiker Karin Jaxelius

TISDAG 31 JULI

SUNNANSJÖ VIKASGÅRDEN

9.00 – 11.00 KULTURFRUKOST *Joe Hill är inte död – han lever*

LUDVIKA DAN ANDERSSON MUSEUM

09.00 – 13.00 SKRIVARVERKSTAD med Jimmy Ginsby

GÄNSEN BYSTUGAN

KULTURDAG I GÄNSEN

11.00 BYAVANDRING

13.00 MUSIK Roger Broberg & Åke Lundeberg

LUDVIKA DAN ANDERSSON MUSEUM

16.00-18.00 POESI med *Ismael Ataria*.

ÖPPEN POESISCEN

GONÄSHEDEN GAMLA STUGAN

17.00 MUSIKTEATER med Pajso: *Det är bittert, kamrat*

SAXDALENS FOLKETS HUS

19.00 MUSIK med Finn Zetterholm

ONSDAG 1 AUGUSTI

LUDVIKA DAN ANDERSSON MUSEUM

09.00 – 13.00 SKRIVARVERKSTAD med *Jimmy Ginsby*

LUDVIKA RESECENTRUM

10.30 FINNMARKSTUR MED BUSS med Birgitta Åhrås och Heidi Baier

STRÖMSDAL DAGKARLSSTUGAN, Hyttbacken

11.00 – 14.00 KULTURDAG

MUSIK med Staffan Pettersson och Rolf Andersson

LUDVIKA HAMMARBACKEN

13.00 BARNPROGRAM med Kolonien: *Hand i hand*

GRAVENDAL

BAGARSTUGAN & BYGDEGÅRDEN

13.00 – 17.00 KULTURDAG

13.00, 14.00, 16.00 RÄCKHAMMAREN VISAS

15.00 VISOR MITT I VECKAN med familjen

Jadling Ohlsson.

GRANGÄRDE KYRKA

18.00 MUSIK med Gränge-ensemblen

KLENSHYTTANS HYTTRUIN

18.00 GUIDAD VISNING

BRUNNSVIK STORSTUGAN

21.00 NATTCAFÉ SPECIAL med Marketta Franssila, Björn Hedén och Kurt Öberg

TORSDAG 2 AUGUSTI

LUDVIKA HAMMARBACKEN

10.30 HISTORISK GUIDNING med Birgitta Åhrås

12.00 FÖRESTÄLLNING *Skogstokig - en tribute* med Brita Björs och Helena Röhr.

GONÄSHEDEN GAMLA STUGAN

13.00 & 17.00 MUSIKTEATER Pajso spelar *Det är bittert, kamrat*

FREDRIKSBERG SÄFSNÄS HEMBYGDSGÅRD

15.00 PARLINGDAGEN

MUSIK med Janne Krantz och Bengan Jansson, Roger Broberg och Åke Lundeberg.

HÖGTIDSTAL av Torgny Karnstedt. Utdelning av Parlingpriset.

LUDVIKA GAMMELGÅRD, Långa ladan

19.00 DAN ANDERSSON SÄLLSKAPETS AFTON MUSIK med Johan Axel Sandström och *Dan Viktor*. Utdelning av Gunde Johansson-priset.

FREDAG 3 AUGUSTI

RIKKENSTORP FINNGÅRDEN

9.30 GÅRDSVANDRING

11.00 FÖRELÄSNING med Nils Holmdahl

NORRBO TUVATORP

11.30-13.00 ALLSÅNG med Västerbergslagens
Dragspelsklubb. Allsångsledare Ragnar Nåhem

LUDVIKA RÄFSNÄSGÅRDEN

13.00 MUSIK med Marketta Franssila och
Björn Hedén

LUDVIKA HAMMARBACKEN

15.00 WERNER ASPENSTRÖM 100 ÅR
– MUSIK OCH POESI med Maria Keohane &
Kent Leonardsson

BRÄNNTJÄRN BRÄNNTJÄRNSTORPET

16.30 – 17.30 BRÄNNTJÄRNSVANDRING

18.00 VISOR OCH POESI med **Ulla Elisabeth Samuelsson & Gunnar Ekman**. MUSIK med
Erik Löfmarck & Calle Löfmarck.

LÖRDAG 4 AUGUSTI

BJÖRNHYTTAN VÄRDHUSET KAGGEN

11.00 VARGHYTTERALLY Mopperally i Dan
Anderssons hjulspår

SKATTLÖSBERG TATTARFALLET

11.00 DAN ANDERSSON SÄLLSKAPETS ÅRSMÖTE

13:00 MUSIK med Vargen

14.00 ÖPPEN SCEN Programledare Puch
Magnus Olsson & Billey Shamrock

GRÄNGESBERG CASSELS KONSERTHUS

17.00 MUSIK med Cajsastina Åkerström och
Jack Vreeswijk – *Du och jag farsan*

GRUVSKOGEN KNALLIS MILA

21.00 UNDER STJÄRNORNA med Mylla

SÖNDAG 5 AUGUSTI

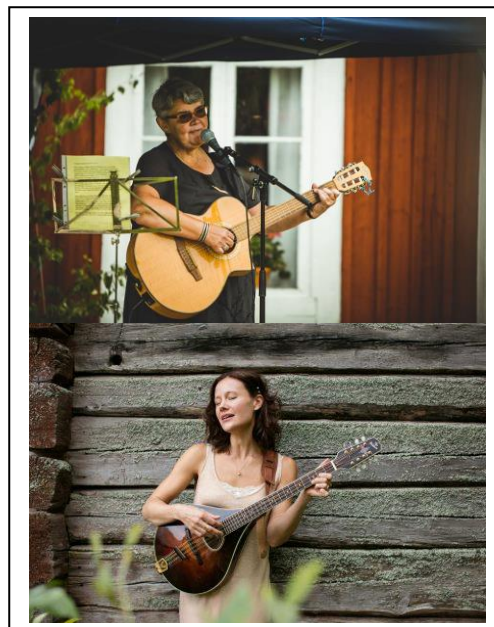
LUDVIKA RESECENTRUM

10.30 FINNMARKSTUR MED BUSS med Birgitta
Ahrås och Heidi Baier

SKATTLÖSBERG FINNGAMMELGÅRDEN

11.00 FRILUFTSGUDSTJÄNST

SKATTLÖSBERG LUOSSASTUGAN

13.00 LUOSSAFESTEN 2018

MUSIK med **Linda Rattfelt**. **Malin Foxdal**.

Dan Andersson Sällskapet delar ut det lilla och
det stora Dan Andersson-priset 2018.

DAN ANDERSSON-VECKAN DAN ANDERSSON MUSEUM SKRIVARVERKSTAD

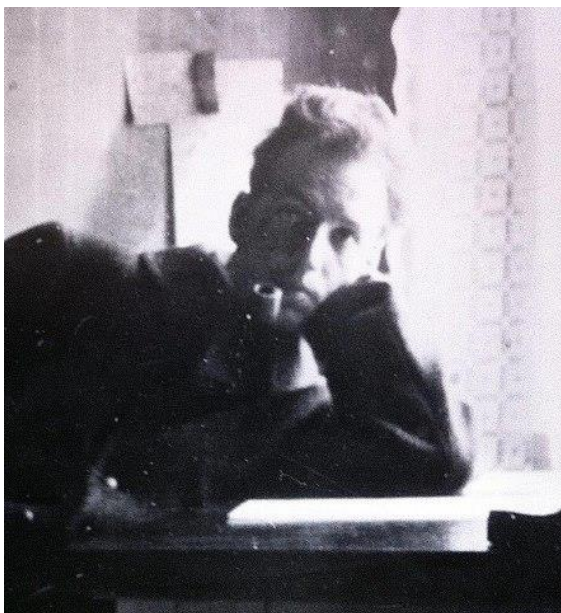
Tisdag 31 juli och onsdag 1 augusti
kl. 09.00 till 13.00.

**Kursledare: Jimmy Ginsby, prisbelönt poet,
visdiktare och poesipedagog.** Kostnad: 500
kronor, inklusive fika. Betalas kontant eller
Swish till kursledaren vid kursstart. Max antal
deltagare: 12 personer. Bindande anmälan
senast den 24/7 2018 till Jimmy Ginsby: 073-
821 74 83. **Arr: Dan Andersson Sällskapet**

LUDVIKA ULRIKA KYRKA DU VÄVDE DINA DRÖMMAR

Söndag 29 juli kl 11.00

Ett Dan Anderssonprogram i ord och ton
med Lars-Olof Larsson och musikgruppen Pralin
Arr: Ludvika församling, Svenska kyrkan

Dan Andersson 1913.

HÄMNAREN

För Ny Tid

Där vågorna sjungande vandra
i Järndalens tvåmilasjö,
de famna och stanna varandra
kring kumlet på Hämnarens ö.

Och där kan i lä bakom gråsten
du lyssna till larmet från sjön,
när vågorna slicka mot småsten
och sjunga en saga om ön.

En saga från röjandets tider
när vargen gick hungrig i vall -
om obygdssfinnarnas strider
på rågsådda svedjevall.

Från norr kom Lago den tyste,
och Björndöd kom söder ifrån -
och rött genom röken det lyste
när storskogen brann som spån.

När våren gick ljus över landen,
och jorden jäste av lust,
då gungade guld i sanden,
i askan vid Järnsjöns kust.

Där gränserna sammanstötte
en påle i myllan stod -
där i höstens töcken de mötte
varandra med kokande blod.
Och Björndöd såg mot mulLEN,
och blicken jäste av hat:
vid ho där två kunna äta
är det vanvett att slåss om mat.

Och Björndöd såg mot mulLEN
och ögonen talade blod:
Vill du ge mig dalen vid Kersna
skall jag taga din ånger god.

Vill du ge mig dalen vid Kersna
och det gräsiga kärret vid So,
där gräset i ånga växer,
i ånga från eviga källor
i de stolta och murkrönshöga
eviga skogarnas ro.

Då mörknade Lagos panna,
mot jorden såg han igen:
Du vill svälta ut mig och taga
mitt sista bröd - min vän.

Det må bära nu eller brista,
nu hör mitt ord, mitt sista:
det är tungt att livet mista
i vårens tunga år.

Låt oss slåss för rätt och med ära,
låt oss mötas på Hämnarens ö,
där söva de tunga vågorna
och där en stark man dö.

Och de möttes när vågorna sjöngo
och blåsten steg ut ur mörkret
kring ön och suckade tungt.
Och Björndöd var mörk och mulen,
så molnig var Lagos panna
men han andades kallt och lugnt.

Och Björndöd tog upp en sten,
han vägde den tungt i handen
och Lago drog sin kniv
och steg med kattmjuka steg
över den våta sanden.

Och blodet rann stritt och rött,
det stelnade fort i sanden,
och urskogs-natten for svart
som beck kring de sovande landen.
Och Lago somnade tungt ...
men Björndöd grävde en grav
och fyllde över med sten
och gav sig sedan av.

Han landade sent vid Näset,
och gömde sin eka i säven
och gick böjd, som han väntat sin dom.
Han darrade, skalv som av frossa,
och när han med tunga fötter
gick bort, då darrade även
kärrgräsets vissnade blom.

OM HÄMNAREN

Dikten *Hämnaren* trycktes i Ny tid den 21 oktober 1914 och återfinns i boken *En av dessa många hemlösa – Okända texter av Dan Andersson* (1983), redigerad och kommenterad av Gösta Ågren.

Ågren skriver, i kommentaren till *Hämnaren*, följande:

Det blodiga världskriget har brutit ut och vi ana det här, i en historisk miniatyr av finnmarkens landnam*. Dikten präglas av Jack London, darwinismen, det naturliga urvalet i betydelsen den starkares seger, men tonen är kväljd och bitter. Det finns ingen dörr mot moln eller framtid. Snarast är det fråga om samma djupa mörker, som präglar de dikter, med vilka Dan Andersson möter första världskrigets utbrott. "Deras lek är att bränna, deras lust är att strypa", säger han i "Krig", som trycktes i Social-Demokraten den 11 augusti 1914. (---) Dan Andersson ser sig omkring, och livet är mörker.

Mörkret och fasan i dikten *Krigssång*, som Dan Andersson skrev i samband med krigsutbrottet, kan man heller inte ta miste på.

Även Nils Holmdahl skriver om denna period i Dan Anderssons liv, i en artikel i Dala-Demokraten den 26 juli 2013, med rubriken *Antimilitaristen Dan Andersson*:

Strax innan Dan Andersson anlände till Brunnsviks folkhögskolas vinterkurs hösten 1914 hade han bakom sig en period av intensivt engagemang för politik och antimilitarism som ofta förbigåtts. (---) Under augusti och september håller han politiska föredrag i hemtrakten och deltar i valsedelsutdelning. Under den här aktiva perioden publicerar han i olika tidningar bland annat dikterna Krig, Älgskytten, Hämnaren samt novellen En anklagare som handlar om vännen Bolle-Jakob (Karis Janken) i Abborrberg som vräkts från sin stuga.

*La'ndnam [-na:m] (fornisländska *landnám*, av *land* och *nám*, av *nema* 'taga'), processen när människan övergick från att vara jägare, fiskare och samlare till att bli boskapsskötare och fastboende.

Ur Nationalencyklopedin

SAKNADE

Två av eldsjälarna i arbetet med att levandegöra Dan Anderssons minne har vi mist denna vårvinter. Dan Andersson-veckans alltiällo Tapio Värjö och spelmannen Lasse Fredriksson. *Den sista sången* är för dem och för alla andra saknade fallna hjältar.

DEN SISTA SÅNGEN

Släck dina stjärnors sken
du höga urskogs natt,
och mörkna, unga ljung
inunder gråa granar!
God natt, mitt vandrarsliv,
var tyst mitt galna skratt,
och flygen bort,
min ungdoms svarta svanar!

God natt, du höga hem,
farväl mitt barndomsland!
Ditt dunkel går i rött;
som blod blir morgonljuset!
Min själ är sjuk och tom,
min själ är ond och led -
nu låt mig sova tungt
på daggbegjutna gruset!

Lång var min längtans kväll,
min själ var evig eld -
som brann likt döda träd,
i junivindar varma. -
Sjung, skog, din svala sång -
tills drömmaren är död -
och kring hans hårda bädd
låt morgonstormen larma!

1915 (ur Kolvaktarens visor)

Till Dan Andersson Sällskapets medlemmar
KALLELSE TILL ÅRSMÖTE 2018

Lördag 4 augusti
på gården Tattarfallet i Skattlösberg

Kl 11 Dan Andersson Sällskapets Årsmöte.
Kl 13 Lunchkonsert med Vargen.
Kl 14 Öppen Scen – musikaliska programledare:
Puch Magnus Olsson & Billey Shamrock.
Medverkan i Öppen Scen anmäls till Dan Andersson
Museum. Bergslagsgården säljer mat och fika.

Dagordning, verksamhetsberättelse och annat
årsmötesmaterial kan hämtas på Dan Andersson
Museum från 1 augusti 2018. Då finns det även
tillgängligt på Dan Andersson Sällskapets hemsida.
Detta material kommer också att utdelas vid själva
årsmötet.

VÄLKOMNA!

MEDLEMAVGIFTEN 2018/2019

Till gamla och nya medlemmar i Dan Andersson
Sällskapet: kom ihåg att betala in medlemsavgiften
för verksamhetsåret 2018/2019.

Medlemskap i Dan Andersson Sällskapet stöttar
arbetet med att bevara Dan Anderssons minne,
inklusive Dan Andersson Museum. Medlemmar får
bli kontinuerlig programinformation, rabatter
under den årligen återkommande stora Dan
Andersson-veckan (alltid vid månadsskiftet juli/
augusti), medlemstidningen *På Färdvägarna* mm.

Medlemsavgiften är oförändrat 300 kr per år,
för ytterligare familjemedlem 100 kr. Är du under
25 år kostar det bara 150 kronor. Vill du bli ständig
medlem i Dan Andersson Sällskapet betalar du en
engångssumma på 2 500 kronor. Föreningar och
företag betalar 300 kr per år.

Medlemsavgiften betalas på

- **plusgiro: 59 32 42-1**
- **Skriv ditt namn**
- **Skriv din adress**
- **Skriv din e-postadress**

Observera att Dan Andersson Sällskapets verksamhetsår sträcker sig från första juni till sista maj.

Tack för ditt ovärderliga stöd!

AVSÄNDARE

Dan Andersson Sällskapet
Dan Andersson Museum
Engelbrektsgatan 8
S-771 30 LUDVIKA

KONTAKT

Dan Andersson Museum
0240-100 16
danmuseet@gmail.com
www.dansallskapet.hemsida24.se
www.facebook.com/danasallskap

E-POST

Meddela oss din e-postadress så får du tidningen
På färdvägarna digitalt och snabbt. Kontakta Dan
Andersson Museum eller Dan Andersson sällskapets
sekreterare: tommy.brolin@gmail.com

PÅ FÄRDVÄGARNA

På färdvägarna är Dan Andersson Sällskapets medlemstidning. Den utkommer 3 gånger om året. Pappersupplaga 650 ex. Medlemstidningen *På färdvägarna* finns även i digitalt format.

Redaktör, grafisk formgivning och redigering:
Ylva Sellin Isaksson, ordförande för Dan Andersson
Sällskapet: 813sellin@gmail.com

ISSN 1652-1986.